

Latweefchu Awises.

Nr augstaš Gewefchanas = Kummiffiones sinau un nowehlefchanu.

Nr. 43. Zettortdeenâ 23schâ Oktober 1824.

No P e h t e r b u r g e s.

Tanni 27tâ September mehnescha deenâ ta augsta Leelprinzesse Anna Pawlowna, muhsu Leela Kunga un Keisera mahse un Ollenderu walstis Krohna Printscha gaspafcha eefsch augstaš labflahfchanas Gatschinas pilli atbraufusi. — Weens no karra deenesta atlaistis porutschits, ar wahrdu Zwanow, muhsu Ziwilgubernatoram 10,000 rubb. Banko eedewis kâ dahwanu preefsch wezzeem saldateem, kas wairs ne spehj deeneht.

No S l e h k a h m.

Muhsu widdû fchis gads ganna baggats fauzams, bet arri paknaps. Rudsî itt labbi lohne; linni ittin labbi fcho gadd augufchi; meefchi passikti; ausas arri naw labbas, bet tatschu labbakas ne meefchi. No feena muhsu sahles widdû fcho gadd warren masa manta. Dahrfa augli, wiffuwairak rahzini (kartupeles) pufslighs isderufchees; ahbolu ne mas naw. Siwis pa dihkeem ne kahdu ikru laidufchas un itt ne mas naw augufchas.

No E h d o h l e s.

Mehs gaididami gaidijam, ka muhsu Latweefchu awises arr taptu peeminnehts par to mirfchanu muhsu nelaika mahzitaja Johann Heinrich Wâber, bet to newarredami fagaidiht, mehš Zums (teem awifchu apgahdatajeem) taggad rakstam, ka muhsu nelaitis mahzitais jau tai 19tâ Zuhli mehnescha deenâ nomirris. Winna tehws arri pee mums par mahzitaju bijis un winsch fchê patt dsummis, 6Inu gad-du wezs tappis. Sawu mahzitaju animatu 17 gaddus uskohpis un eefsch farwu snobtu mums ustizzigu un derrigu gannu pamettis pakkaf.

No Wentespils aprinka.

Cefsch tahs isteifschanas no muhsu aprinka buhschanas Zuhfu Latweefchu awises Nr. 39., fo gan ar preeku effam lassijufchi, tatschu japeeminn pee tahs skahdes, fo Wentes pluhdi darra, ka ne pee dirveem Landfes basnizfunga fainneekem, kâ tur irr rakstihst, bet pee pafcha mahzitaja laufceem Wente par 20 gaddeem wairak kâ 20 puhru weetas norahwuffi un is-maitajuffi. Tanni 1818tâ gaddâ pluhdi 6fchas puhru weetas, kas patlabban ar rudseem bij apfektas, ismaitaja. Suhres un Laides zee-nigs leelstungs, Graf Randsdorff, irr tif schehligs, ka, kad Wente no mahzitaja lauka fo noskallo, ikreises tif patt dauds labbas semmes no farweem klajt buhdameem laufceem mahzitajam atwehle un leek eemebroht, tã ka tas allaschin tif patt dauds kâ preefsch laika warr isseht. — Wehl japeeminn, ka to muifchu, fo awises Pestfchu muifchu nosauz, Pestfchu muifcha (Utlizzen) fauzama.

* * *

Tee awifchu apgahdataji pateiz tam, kas fcho gramatu winneem rakstijis, par fcho isfkaidroschanu, jo eefsch tahdu leelu buhschanu, kâ wiffas Kursemmes isteifschana, ne warr zittadi buht, ka brihschan ne missetohs. — Kas to nu skaidraki isteiz, to leetu labbaki sinnadams, tas darra muhsu Awifchem leelu labbumu. —

Zefsch us keegelu zepfi, jeb kristigas tizzibas spehks.

(Ohtra isteifschana.)

Bet Deews bij zittadi nobohmajis! un itt kâ gribbedams, lai pilsehta Turku rohtas nahltu, bij tahdai leetai us to palihdseht, kas gan masa leekahs buht. Prohti Jahnis Justis

nian, pats mihlais un gudrs karra wirsnecks, kas wissu kauschanu waddija, fluā smaggi eewainohs zaur schaujamu bulti, kas tam fahnōs spehre, tā ka winsch ne spehje wairs ne pats sohbinī rohkā turreht un kautees, nedz zitteem pawehleht, bet winsch bij atpakkal neffams us pilsehtu. Bet kā to darrihs? Neganti prettimeeki tad jau lihds eespedisees eeksch pilsehtas! Un atkal sawu augsti zeenitu dahrgu karra wirsneeku tee arri ne gribbeja atstahst un Turkeem padohst. Gan schā gan tā apdohmaja. Gallā tatschu atwehre kahdus masus schauris wahrinus, pa kurreem gribbeja scho mihlu wihru, ir zittus eewainotus pilsehtā eeneft. Bet schee wahrini bij tahdā weetā, kury eenaideeeks patlabban ar wissu spehku lausijehs wirsu; un tiklihds kā durwis wallam bij, arri Turki tik warren speedehs tahdā pulkā, sakapadami, fashuttuschī no dusmahm, wissus, kas tē prettim turrejahs scho weetu fargadami, ka tohs wairs ne warreja sawalbiht, nedz teem leegt lihds eekluht pilsehtā. Nu behdje Greekeri, un itweens mekleja glahbtees. Pats Keisers Konstantinsch mettehs Turkeem wehl prettim ar zittu prischu saldatu spehku, ko abtrunā bij salassijis, gribbedams ar warru tohs atkal isdriht par scheem pascheem wahrteem. Bet gluschi ne eespehjama leeta! — Kā uhdens pluhdi pahrnehme nu Turku spehks wissas mal-las. Un jebchu nu Greekeri par sawu dūhwibu un mantu kahwahs kā ahprahtā, tatschu ne warreja wairs prettim turretees; un tai paschā weetā zehihs tahda leela speeschana, ka dauds fluā faspeesti, un stary scheem arri pats Keisers Konstantinsch XI. ar saweem laudim. Winsch tik breesnigi fluā samihst ar kahjam, ka pchzak winna lihki mekledami, pee zittas sihmes to ne dabbuja pasht, kā tikkai pee ta Keisera putna jeb ehrgli, kas us winna stalteem kurpeem bij ischuhst. Tā deemschehl beidse schinni pasaulē pats beidsamais Greekeru kristigs Keisers! un winna brangais mahjoklis, prohti pilsehta Konstantinopel, peederreja nu Turkeem, un peederr teem wehl, ko tee sawā wallodā sauz: Stambul.

Bet nu tee arri ittin us Turku wihsī rahdijahs, pohstidami to pilsehtu, un darrija tah-

das breesmas un negantus darbus kaujoht un laupijohst, ka tahdus ne dohmaht ne isteikt warr. Schinni deenā fluā kristiteem laudim simtkahrtigi atmakahst, ko tee ne labbu bij darrijuschī un apgrehkojuschees to brihd, kad schee teem Sarazeneem Jerusalemī atnehme ar warru. Woi seeweets, woi wezzais ne-spehjnecks, woi jaunpeedsimnis behrninsch schuhpuli! wisseem weena maksa, prohti Turku neschehligs sohbinis. Affins us eelahm, affinis nannōs, affinis basnizās, un lihki wissur blahkehī gulleja, tā ka us 60,000schahm dwehselehm skaita, kas tannis deenās tappe kautas. Kad nu ne warreja wairs glahbtees no lihku smakka, un tapehz tohs mirronus eesweede eeksch Marmora juhra, tad pahrluhde schis uhdens pah krastu un fluā tā par affins juhru. Sultan Maomets bij sawam karra spehkam sohlidams wehlejis trihs deenas laupiht scho baggatu pilsehtu un winnu pohstiht; un to darrija schee sumpurni tik neschehligi, ka wissu laupijumu spreed us 12 millioneem. Wehl scho-deen irr tahds fakkams wahrds stary Turkeem, kas zehlees no schahs laupischanas: „Winsch irr tik baggats, itt kā buhtu palihdsejis Stambulu uswinneht.“ Tā falka tee, kad gribb itt baggatu zilweku apsihneht. Pateesi schauschatas pahreet labbam rumnadams no tahdeem nedarbecem, tad labbak no teem wairs ne stahstischu.

Sultan Mahmuts wehleja gudri gan teem uswarreteem pilsehtneekem zittas no winnu basnijahm preeksch sew wehl paturrecht, eeksch ka tee warroht sawam Decwam kalpoht pehz sawas kristigas tizzibas. Bet ar pulkste-neem swanniht, winsch teem pagallam aisleedse, tapehz ka tas effoht prettim Turku tizzibas haufleem; un wissas zittas basnizās atnehme winsch teem arridsan un pahrtaisija tahs par Dschamineem, un tāpatt arri paschu leelu un pawissam staltu un baggatu Sappes basnizu, kas wehl schodeen tahda Turku basniza, jeb dschamine irr.

(Turplikam wairak.)

Desmitas mihklas usminneschana (skatt. Nr. 39. f. g.): Sahrdes.

W een paz m ita m ih k la.

W e s u m i.

Kaug' kahbs pulks zella lauschu ar wesu-
meem itt garrâ reisè pa leelzettu! jebfchu pa
divi sirgeem, tomehr itt pamafam welkabs;
teescham teem hweefchi buhs. Det ehrms!
weens patš wesums arri redsams tè, kas tif
pafauligi augstš, leelš, kupsš un plats, ka
dohinatu ohsoli redseht wirseju starpâ, un tatschu
weens patš labbu rikfchu eet. Kas tè warr buht,
draugs mihlais! tanni misfenâ wesunâ? —
Wot ne dsirdi kâ schalz!

R. S.

T e e f a s f l u b d i n a s c h a n a s.

Za Kurfemmes Gubernementa waldischana pawehl
wissahm pullizes teefahm pilfatòš un us semmehm
pehz teem no Ribges isbehgufcheem saldateem Janne
Kabrl, kas no Preedules muischas (Wabdar) par
rekruthi irr nodehtè, un Furre Prig, kam pellakas
azzis, widdischligs degguns un melni matti, mekleht
un noliktâ briedi sawus rapportus atfuhstih.

Kad to no 3scha Oktober 1822 pee Talsenes aprinka
teefas buhdamas briedwestibas mekleschanas leetu
tahš meitas Sophie Ulrich, kas lunga muischâ
Saffmaklè Kurfemmè dsinnurri, un tar palkawitka
gaspaschâi no Fürstenberg no sawa brahla Ernst
Friedrich Sas irr schinkota, lihds schim ne warreja
us preefschu west, tapehz ka nedš ta briedwestibas
mekletaja pee schihs aprinka teefas peeteifusi, nedš
arri teefai sinnamš, fur schi meita taggad niht, tad
no tahš isteiktas aprinka teefas ta peeminnetâ bried-
westibas mekletaja Sophie Ulrich scheitan tohp pa
mahzita, lai eeksch 2 mehnescheem, prohti wis-
wehlaki lihds 19to November schi gadda, ar peeklah-
jamu pahrstahwetaju preefsch schihs aprinka teefas
atnahf un sawu briedwestibas mekleschanas leetu, kâ
peeklahjahš, us preefschu wedd; ja to ne darrihs,
tad lai sagaida, kad pehz aigahjuscha termina
winnaš briedwestibas mekleschanas leeta no teefas
reestera tapš ischesta. Talsenes aprinka teefâ,
19tâ September 1824. 2

(S. W.) Karl no Firkš, meera teefas kungš.
(Nr. 513.) Siktchrs W. Uttelmayer.

Us pawehleschanu tahš Keiserifkas Majesteet,
ta Patwaldineeka wiffas Kreemu Walfis u. t. j. pr.,
tohp no Wandsenes pagastia teefas itt wiffi parradu
deweji, ta schinniga fainneeka Skuding, par kurra

mantu pehz schihs deenas spreeduma konkurse irr no-
likta, scheitan usazinati, lai pee saudeschanas sawu
teefu eeksch 2ju mehneschu briedschu, prohti wisweh-
lafi lihds 27tu November schi gadda, kas par to
weemweenigu un isflehdſamtu terminu tappe noliktš,
ar sawahm praffischanam un parahdischanam woi
paschi, woi, kâ irr wehlehtš, zaur weetneeku, jeb,
ja wajjaga, ar klahststahweju un wehrminderu par
teefas laiku schihs pagasta teefas atnahf, un lai tad
sagaida, to teefa pehz likkumeem spreedihs. To
buhš wehrâ nemit! —

Islaisš ar Wandsenes pagasta teefas appalschraf-
steem un sehgela 27tâ September 1824. 3

Us teefas pawehleschanu,
Holm, pagasta teefas fribweris.

Us pawehleschanu tahš Keiserifkas Majesteet,
ta Patwaldineeka wiffas Kreemu Walfis u. t. j. pr.,
tohp no Rohkaischu pagastia teefas wiffi parradu de-
weji ta lihdschinniga fainneeka Jaunsemju Krista,
par kurra mantu dehl truhkamu inventariumu un
zittu parradu zaur schihs deenas spreedumu konkur-
sis noliktš, aizinati, pee saudeschanas sawas teefas
lihds 29to November f. g., kas par to isflehdſamtu
terminu noliktš, kâ wehlehtš, pee schihs teefas ar
sawahm praffischanam un winnu peerahdischanahnt
peeteiftees. To buhs wehrâ nemit! —

Rohkaischdš 17tâ September 1824. I

(S. W.) Lambju Jannis, pagasta wezzakais.

(Nr. 40.) P. J. Berg, pagasta teefas fribweris.

Wiffi parradu deweji ta Jaunfaules muischas
fainneeka Kreime Mikkel, kas patš gribbedams sa-
was mahjas nodohd, tohp scheitan no Wezzfaules
pagastia teefas aizinati, lai ar sawahm taifnahm
praffischanam 31mâ Oktober mehnescha deenâ schi
gadda Wezzfaules muischâ atnahf. Wezzfaules pa-
gasta-teefâ 19tâ September 1824. I

(S. W.) A. Rundschen, pagasta wezzakais.

(Nr. 158.) J. Rouffet, pagasta teefas fribweris.

No Laukeffes pagasta teefas tohp sinnamu dar-
rihtš, ka tannt 18tâ September deenâ f. g. us
Laukeffes laukeem weens firgš, bruhns no spal-
wahm, ar nogreestu labdaju aufš, 7 lihds 8 gaddu
wežš un widdischkis no auguma, atrafsš tappis;
lai tas, kam peederr, ar taifnahm parahdischanahm,
feschu nebbelu starpâ, pee Laukeffes pagastia teefas
peeteizahš un pehz usturra un zittu malsu atlihdſi-
naschanu to preetim nem.

Laukeffè, 6tâ Oktober 1824. I

Augustin Garfay, pagasta wezzakais.

(Nr. 13.) A. Jaegermann, pagasta teefas frib-
weris.

Zaun-Lestenes mohdere us to zellu us leelu Behrssi maist atraddusi, kurrâ bij eelschâ 2 sikkas lauschu paltrakki un weeni pellaki swahrki. Schihs leetas pee Lestenes pagasta teefas irr nodohas, un lai tas, kam peederr, eelsch 4trahm neddelahm pee Lestenes pagasta teefas peeteizahs, ja nê, tad taps uhtruppê pahrdohas. Lestene, 1mâ Oktober 1824. I

Us teefas pawehleschanu,
Friedrich Wagner, pagasta teefas ffrühweris.

Zittas fluddinafchanas.

Us to zellu no Rihges us Zelgawu pee Tihrel frohga weena bruhna fehwe, 6-gaddu wezza, ar wisseem ratteem, kam apkalti rittini, irr tappusi atrasta. Kas taisni parahdih, ka tas winna fehwe irr, lai pehz atlihdsinafchanu par tahm maksahm un par to fakerschanu, Stirnes muischâ, Aluzes kirsphele, to prettim nem. 2

Tanni nakti no 4ta us 5tu Oktober Greeses mahz zitaja muischâ sirgu stallis tappe uslausts un 2 sirgi isfagti, kas Zumpraweeschu zeenigam kungam peederreja. Tas weens bija ittin tumschi duhkan, lihds 11 kohrteleem augst, ar bruhnahm nahsim un tahdeem pascheem pasleppeneem, ar baltu rippinu dahldera leelumâ peerê. Kreisa pakkal kahja bija balta un kreisâ ziffâ krohnis bija eededsinahs, 5 gad-

du wezs. Tas ohtrê bija melns sirgs ar baltu strihpiti peerê, abbas pakkal kahjas bija baltas, ir preekfchahju naggeem balta strihpite, aufis winnam bija spizzas un allasch stahwu, augstums bija arri-dsan lihds 11 kohrteleem un tas wezzums 10 gaddi. Kas Zumpraweeschu muischâ taisnu sinnu no scheem sagteem sirgeem warr doht, tas 20 suhr. rubb. pateizibas maksu par to dabbuhs.

Tam Luffumes subraba kallejam Groszewsky irr tanni 13tâ Oktober nakti weens mass flepperis no Salkas muischas basnizas frohga nosagts tappis. Winsch bija wairak balts ne ka pellehks schkimmels, lihds 8 gaddu wezs, kam kreisa a3s affaro, ar ihseem farreem un labdu kuplu asti, kam widdu bischkiht isgreesst. Kas scho sirgu pee man Dohbeles meesta nodohs, jeb taisnu sinnu no tam dohs, peenahlamu pateizibas naudu dabbuhs.

Leitnant Stengel.

Miffeti wahr di.

Lattweeschu awisê 38tâ Nri. tanni tur eedrikketâ pasazinnâ newa jalassa: „Spizz“, ka tur stahw un zaur fo wissa pasazinna tohp pahrgrohsita, bet tanni weeta jalassa tas sunnu wahrs: Spizz.

H.....r.

Naudas, Labibas un Prezzu turgus us plazzi. Rihgê tanni 16tâ Oktober 1824.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 Rubbuli 77 Kap. Papihru naudas gelbeja	1	—	1 Pohds kannepu tappe maksahs ar	1	—
5 — Papihru naudas	1	32	1 — linnu labbakas surtes — —	2	50
1 jauns Dahlderis	—	—	1 — flittakas surtes — —	2	—
1 Puhrs rudsu tappe maksahs ar	—	70	1 — tabaka	—	75
1 — kweeschu	1	10	1 — dselses	—	75
1 — meeschu	—	60	1 — sweesta	1	70
1 — meeschu = putrainu — —	1	—	1 muzzu silku, preeschu muzzâ — —	6	75
1 — anfu	—	45	1 — wihschnu muzzâ — —	7	—
1 — kweeschu = miltu — —	1	60	1 — farkanas fahls	6	75
1 — bihdeletu rudsu = miltu — —	1	30	1 — rupjas leddainas fahls — —	6	25
1 — rupju rudsu = miltu — —	—	75	1 — rupjas baltas fahls — —	4	75
1 — sirnu	—	80	1 — smalkas fahls	4	50
1 — linnu = sehklas	2	—	50 Graschi irr Warra jeb Papihres Rubbulis un		
1 — kannepu = sehklas	1	15	Warra nauða stahw ar papihres nauðu weenâ		
1 — kimmenu	2	50	maxfa.		

Esst zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.

No. 463.